

NATUURTOETS

BARNEVELD-NOORD

Gemeente Barneveld

17 FEBRUARI 2016

Contactpersonen

ING. J.S. OSTERTHUN
Ecoloog

T +31627060600
M +31627060600
E Jasper.Osterthun@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel van het rapport	5
2 PROJECTOMSCHRIJVING	6
2.1 Projectgebied	6
2.2 Ingreep	6
3 WETTELIJKE- EN BELEIDSKADERS	7
3.1 Flora- en faunawet	7
3.2 Natuurbeschermingswet 1998	7
3.3 Gelders Natuurnetwerk	8
4 FLORA- EN FAUNAWET	9
4.1 Methodiek	9
4.2 Resultaten	9
4.3 Effectbeschrijving Ffwet	10
4.4 Toetsing Ffwet	11
5 NATUURBESCHERMINGSWET 1998	13
5.1 Methodiek	13
5.2 Natura 2000	13
5.3 Natuurmonumenten	14
6 GELDERS NATUURNETWERK	15
6.1 Methodiek	15
6.2 Aanwezigheid beschermde gebieden	15
6.3 Kwalificerende natuurwaarden	15
6.4 Effectbeschrijving	16
6.5 Toetsing	16
7 CONCLUSIE EN MITIGATIE	17

7.1 Flora- en faunawet	17
7.2 Natuurbeschermingswet 1998	18
7.3 Gelders Natuurnetwerk	18
BRONNEN	19
BIJLAGE 1 – WETTELIJK KADER	20
BIJLAGE 1.1 – FLORA- EN FAUNAWET	21
BIJLAGE 1.2 NATUURBESCHERMINGSWET	26
BIJLAGE 2 – FOTO-IMPRESSIE	30

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In de Structuurvisie Kernen Barneveld 2022 (Gemeente Barneveld, 2015) is opgenomen dat onder andere Barneveld-Noord de zoekzone is voor nieuw te bouwen woningen. De gemeente Barneveld heeft daarom ARCADIS opdracht verleend voor de uitvoering van een natuurtoets voor het projectgebied Barneveld-Noord.

1.2 Doel van het rapport

Dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen kunnen een effect hebben op beschermde natuurwaarden. Met de voorliggende rapportage wordt inzichtelijk gemaakt welke natuurwaarden mogelijk aanwezig zijn en wat de mogelijke effecten hierop zijn. Daarnaast wordt door toetsing aan de vigerende natuurwetgeving en beleid een beeld gevormd van de wettelijke- en beleidskaders waar rekening mee gehouden dient te worden.

2 PROJECTOMSCHRIJVING

2.1 Projectgebied

In figuur 1 is een kaart opgenomen van het projectgebied. Het buitengebied Barneveld-Noord is gelegen ten noorden en ten noordwesten van de bebouwde kom van Barneveld. Het gebied wordt globaal begrensd door de Thorbeckelaan, Nijkerkerweg, de Esweg, de Stationsweg, de wijk de Vaarst en het Oosterbos. Het gebied heeft een oppervlakte van circa 80 hectare.

Barneveld-Noord bestaat voornamelijk agrarisch gebied; akkerlanden, weilanden en maneges. Op de erfscheiding zijn landschapselementen zoals beukenlanen en houtsingels te vinden. Zowel in het midden en noorden van het projectgebied zijn bosschages aanwezig. In bijlage 3 is een foto-impressie van het projectgebied opgenomen.

Figuur 1. Luchtfoto, Barneveld-Noord; rode arcering (bron: globespotter).

2.2 Ingreep

In de Strategische visie 2030 (Gemeente Barneveld, 2015) zijn doelen geformuleerd voor de zoekzones waar gebouwd kan worden om de groei van de bevolking binnen Barneveld op te vangen. Hierin wordt onder andere vermeld dat in de periode 2009-2030 minimaal 6.900 woningen in de gehele gemeente Barneveld dienen te worden gerealiseerd. Het aantal nieuwe woningen binnen Barneveld-Noord is onbekend. Wel staat erin dat de gezamenlijke zoekzones, waaronder Barneveld-Noord, bijna helemaal nodig zijn om de genoemde woningaantallen te realiseren.

Voor de ontwikkeling van Barneveld-Noord wordt rekening gehouden met het landelijke karakter van ruimte, rust en sociale samenhang. Daarom moeten nieuwe ontwikkelingen aansluiten bij en voortbouwen op de bestaande ruimtelijke structuren. Daarbij is het van belang de groene buffer tussen Barneveld-Noord en Harselaar te handhaven.

3 WETTELIJKE- EN BELEIDSKADERS

Het Nederlandse natuurbeleid kent twee sporen, de gebiedsbescherming en de soortenbescherming. Hieraan wordt respectievelijk via de Natuurbeschermingswet 1998, Wet ruimtelijke ordening (Wro) en Flora- en faunawet invulling gegeven.

In deze wetten zijn, naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid, ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventie, Conventie van Bonn en CITES. Een belangrijk speerpunt in het Nederlandse natuurbeleid is de ecologische hoofdstructuur (EHS). De EHS is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Het EHS is planologisch verankerd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2012) en op provinciaal niveau in de Ruimtelijke verordening Gelderland (Provincie Gelderland 2013).

3.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. Hierbij staat het behoud van de gunstige staat van instandhouding van soorten centraal. Het soortenbeschermingsdeel van de Vogel- en Habitatrichtlijn is in de wet opgenomen.

De Flora- en faunawet kent een zorgplicht die voor alle dieren geldt. Dit houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor diersoorten. Naast de zorgplicht kent de wet een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De wet kent een aantal tabellen en categorieën met plant- en diersoorten waarvoor een bepaald beschermingsregime geldt (tabel 1 t/m 3 en Vogels). Het is verboden planten te plukken, dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de wet vallen.

Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat alles wat schadelijk is voor bedreigde soorten verboden is. Op dit verbod kan onder bepaalde voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken via een ontheffing of vrijstelling. Met het gewijzigde Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (2005) is het beschermingsregime versoepeld. Voor de uitvoer van werkzaamheden in het kader van regulier beheer, gebruik en onderhoud en bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor algemeen beschermde dier- en plantensoorten (tabel 1) een vrijstelling. In Bijlage 1.1 is een nadere toelichting van de Flora- en faunawet opgenomen.

3.2 Natuurbeschermingswet 1998

De natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van natuurgebieden in Nederland. Het gaat hierbij om de bescherming van Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten. In dit kader wordt bescherming van Natura 2000-gebieden behandeld.

Het uitgangspunt van de wet is dat activiteiten in of om Natura-2000 gebieden de natuur niet mogen schaden. De wet kent zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen voor een gebied (doelen voor behoud, verbetering of uitbreiding). De effecten van activiteiten in en om een Natura 2000-gebied moeten worden getoetst aan de wet. Activiteiten die een significant negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied zijn niet zonder meer toegestaan en mogen zonder vergunning niet plaatsvinden.

Bij vergunningaanvragen speelt het voorzorgbeginsel een belangrijke rol. Hierbij geldt dat alle effecten moeten worden onderzocht die de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen.

Door middel van een voortoets wordt bepaald in welke mate een activiteit eventueel tot verslechtering of significant negatief effect kan leiden waardoor een vergunningsaanvraag noodzakelijk is.

Indien significante negatieve effecten van een activiteit of een combinatie van activiteiten (met andere projecten of plannen) niet kan worden uitgesloten dan moet er een uitgebreide vervolgoets worden uitgevoerd door middel van een Passende Beoordeling. Als vervolgens uit de Passende Beoordeling blijkt dat zelfs na het nemen van mitigerende maatregelen, significant negatieve effecten niet kunnen worden voorkomen dan dienen de zogenoemde ADC-criteria doorlopen te worden. Dit houdt in dat onderzocht moet worden in hoeverre alternatieven voor de activiteit voorhanden zijn, of er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn om een activiteit doorgang te laten vinden en of de negatieve effecten voldoende gecompenseerd kunnen worden. In Bijlage 1.2 is een nadere toelichting van de Natuurbeschermingswet 1998 opgenomen.

3.3 Gelders Natuurnetwerk

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heet in Gelderland het Gelders Natuurnetwerk. Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) heeft als doel om bijzondere en beschermde natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het GNN is beschermd via de regelgeving van de omgevingsverordening Gelderland.

In het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het beschermingsregime vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro).

De beleidsmatige verankering wordt gevormd door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2012).

Op provinciaal niveau is de planologische bescherming van het GNN geregeld via de Ruimtelijke verordening Gelderland (Provincie Gelderland, 2010). Het GNN is begrensd met een zogenoemde groene contour.

Nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen deze groene contour zijn in beginsel niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij:

- a. geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- b. sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- c. de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt;
- d. De overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

Als een ingreep (onder bovengenoemde voorwaarden) wordt toegestaan, moet de initiatiefnemer de (potentiële) natuurwaarden die verloren gaan, op eigen kosten compenseren. Dit uitgangspunt wordt 'natuurcompensatie' genoemd. De provinciale regels voor natuurcompensatie staan in de Ruimtelijke verordening en zijn verder uitgewerkt in de beleidsregels (Provincie Gelderland, 2012).

4 FLORA- EN FAUNAWET

4.1 Methodiek

In een bureauonderzoek, voorafgaand aan het veldbezoek, is aandacht besteed aan de aanwezige natuurwaarden en het wettelijk kader van de Ffwet. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen, standaardwerken, soortenstandaarden RVO en verspreidingsgegevens van RAVON en SOVON. Daarnaast is door “expert judgement” bepaald welke beschermde soorten binnen het projectgebied te verwachten zijn. Tabel 1 soorten zijn buiten beschouwing gelaten omdat voor deze soorten een vrijstelling geldt (zie bijlage 1.2). Voor vogels is de aandacht uitgegaan naar jaarrond beschermde nesten.

Het oriënterend veldbezoek is uitgevoerd op 2 februari 2016 door de heer J. Osterthun, ecooloog van ARCADIS, en had het karakter van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. De temperatuur was 10°C en de omstandigheden bewolkt, droog met een windkracht van 3 Bft.

Tijdens deze habitatgeschiktheidsbeoordeling is voor alle soortgroepen een beoordeling gedaan van de functie van het projectgebied als leefgebied of verblijfplaats. Tijdens het veldbezoek zijn geen doelgerichte soorteninventarisaties uitgevoerd. Waarnemingen van beschermde soorten zijn wel genoteerd. Omdat het veldbezoek in de winter heeft plaats gevonden, bemoeilijkt dat het waarnemen van beschermde vaatplanten omdat deze niet in bloei staan.

4.2 Resultaten

Door middel van het bureauonderzoek en veldonderzoek is inzichtelijk gemaakt welke beschermde soorten mogelijk voorkomen in het projectgebied. Per soortgroep worden de soorten behandeld.

Vogels

Uit het bureauonderzoek is naar voren gekomen dat het projectgebied binnen het verspreidingsgebied ligt van de volgende soorten met jaarrond beschermde nesten: boomvalk, buizerd, huismus, kerkuil, ransuil, roek, steenuil. Ten noordoosten van het projectgebied is een roekenkolonie bekend.

Tijdens het veldonderzoek is in noorden van het projectgebied een buizerd waargenomen. Het ging om een overvliegend individu, relatie met het projectgebied ontbrak. Tijdens veldonderzoek zijn geen soorten noch jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Dit cultuurlandschap vormt echter ideaal habitat (nestplaats en foerageergebied) van buizerd, kerkuil, roek en steenuil. Dit zijn kenmerken soorten van het agrarisch gebied. Algemeen voorkomende soorten zoals de huismus en ransuil kunnen ook binnen het projectgebied voorkomen. Van de boomvalk kan worden aangenomen dat deze in het Oosterbos ten zuiden van het projectgebied voorkomt. Alhoewel de boomvalk steeds meer in agrarisch gebied te vinden is. Bebouwing, erfbeplanting, lanen, bosschages, houtsingels vormen geschikte broedlocaties voor algemene broedvogels.

Zoogdieren

Het bureauonderzoek laat zien dat het projectgebied binnen het verspreidingsgebied van de volgende beschermde zoogdieren ligt: boommarter, das, eekhoorn, steenmarter en vleermuizen.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen soorten noch sporen daarvan waargenomen. De boerenerven (niet bezocht) en de kleine landschapselementen vormen echter het ideale leefgebied van de steenmarter. Ook vleermuizen kunnen voorkomen door het hele projectgebied; zowel verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied kunnen hier aangetroffen worden. De boommarter en de eekhoorn laten zich minder vaak zien in agrarisch gebied en zijn aanwezig in het Oosterbos ten zuiden van het projectgebied. Voor de boommarter kan het projectgebied als dispersiegebied functioneren.

Wat betreft de das is het projectgebied niet geschikt voor een verblijfplaats door het ontbreken van zandgrond waar dit dier zijn verblijfplaats creëert. De landbouwgronden kunnen echter als foerageergebied functioneren en daarnaast kan het gebied voor de dispersie van belang zijn. Het projectgebied is echter slecht te bereiken door het bebouwde gebied en infrastructuur. Daarom kan worden uitgesloten dat het projectgebied essentieel leefgebied vormt van de das.

Amfibieën

Uit de verspreidingsgegevens van amfibieën in Nederland komt naar voren dat de heikikker, kamsalamander en poelkikker mogelijk in de omgeving van het gebied voorkomen. In de omgeving van het projectgebied hebben al verschillende amfibieënonderzoeken plaatsgevonden.

Het resultaat laat zien dat in de omgeving alleen algemeen voorkomende soorten voorkomen (Bureau Viridis, 2009 & Eelerwoude Zuid, 2010). Daarom kan worden uitgesloten dat binnen het projectgebied beschermde amfibieën voorkomen.

Reptielen

Het projectgebied ligt in het verspreidingsgebied van de hazelworm en de levendbarende hagedis. Uit meerdere soortgerichte onderzoeken in de omgeving van het projectgebied is naar voren gekomen dat de genoemde soorten niet voorkomen in het buitengebied van Barneveld, waaronder het projectgebied, door het ontbreken van geschikt habitat (Bureau Viridis, 2009 & Eelerwoude Zuid, 2010). Daarom kan de aanwezigheid van deze soorten binnen het projectgebied worden uitgesloten.

Vissen

Het projectgebied ligt binnen het verspreidingsgebied van bittervoorn en kleine modderkuiper.

Tijdens het veldbezoek is alleen ten noorden van het projectgebied een waterhoudende sloot aangetroffen die mogelijk geschikt is voor de bittervoorn en de kleine modderkuiper. De overige sloten zijn ondiep en daardoor niet het hele jaar door waterhoudend. Daarom kan de aanwezigheid van deze soorten worden uitgesloten.

Ongewervelden

Beschermde ongewervelden (dagvlinder, libellen, kevers, rivierkreeft, weekdieren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur niet verwacht.

Vaatplanten

Op basis van de verspreidingsgegevens komen de volgende vaatplanten mogelijk voor het projectgebied: brede wespenorchis, kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, ronde zonnedauw en wilde gagele.

Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet aangetroffen. Binnen het projectgebied zijn hoofdzakelijk agrarisch gronden aanwezig waar een voedselrijk milieu heerst. Daarom worden de eerder genoemde soorten niet verwacht.

4.3 Effectbeschrijving Ffwet

Ten aanzien van soorten beschermd in het kader van de Ffwet, zijn effecten te verwachten bij de herontwikkeling van het projectgebied.

Vogels

- Het slopen van woning, schuur en stal leidt mogelijk tot aantasting van vaste verblijfplaatsen en territoria van huismus, kerkuil, steenuil en tijdens het broedseizoen algemene broedvogels.
- Het kappen van bomen leidt mogelijk tot aantasting van vaste verblijfplaatsen en territoria van boomvalk, buizerd, ransuil.
- Het verwijderen van erfbeplanting leidt mogelijk tot een aantasting van het foerageergebied van huismus en steenuil. Daarnaast kunnen verblijfplaatsen van de ransuil en algemene broedvogels worden aangetast.
- Het bouwrijp maken van landbouwgronden leidt mogelijk tot aantasting van foerageergebied van boomvalk, buizerd, kerkuil, ransuil, roek en steenuil.

Zoogdieren

- Het slopen van woning, schuur en stal leidt mogelijk tot aantasting van vaste verblijfplaatsen en territoria van steenmarter, boommarter en vleermuizen.
- Het verwijderen van bomen leidt mogelijk tot aantasting van vaste verblijfplaatsen en territoria van boommarter en vleermuizen.
- Het verwijderen van een groen (houtsingel, bomenrijen, erfbeplanting) leidt mogelijk tot aantasting van een vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen.
- Met de realisatie van de woonwijk raakt het Oosterbos geïsoleerd. Uitwisseling van boommarters met de omgeving wordt hierdoor bemoeilijkt.

4.4 Toetsing Ffwet

Op grond van de hiervoor beschreven effecten vindt mogelijk overtreding plaats van de verbodsartikelen van de Ffwet.

Als gevolg van negatieve effecten door de werkzaamheden, vindt mogelijk nog overtreding van de verbodsbepalingen 9, 11 en 12 plaats, zie onderstaande tabel.

Tabel 1: Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Zie voor een verklaring van de beschermingscategorieën bijlage 1.

Soort (beschermingscategorie)	Art 8	Art 9	Art 10	Art 11	Art 12
Broedvogels: broedvogels met jaarrond beschermde nestplaats: ransuil, steenuil, kerkuil, buizerd, boomvalk, roek en algemene broedvogels tijdens het broedseizoen		X		X	X
Tabel 3: boommarter		X		X	
Tabel 2: steenmarter		X		X	
Tabel 3: vleermuizen		X		X	

VERKLARING VERBODSBEPALINGEN:

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Voor algemeen voorkomende soorten van Tabel 1 geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Mogelijke effecten op enkele exemplaren heeft geen invloed op de populatie. Er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Er dient echter wel rekening te worden gehouden met de zorgplicht (zie bijlage 1, Zorgplicht).

Voor soorten van Tabel 2 hoeft bij ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing aangevraagd te worden wanneer gebruik wordt gemaakt van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Dit heeft betrekking op de steenmarter.

Voor de Tabel 3-soorten en broedvogels met jaarrond beschermde nesten dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen om effecten als gevolg van de werkzaamheden te beperken en te voorkomen. Voorafgaand aan het nemen van mitigerende maatregelen dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden op de aan- of afwezigheid vast te stellen.

Indien de aanwezigheid is vastgesteld en de effecten niet geheel kunnen worden voorkomen, dient een ontheffing te worden aangevraagd waarin de mitigerende maatregelen aan bod komen. Dit heeft betrekking op boomvalk, buizerd, huismus, kerkuil, ransuil, steenuil en roek die (mogelijk) binnen het projectgebied voorkomen.

Voor het verstoren van algemene broedende vogels is geen ontheffing mogelijk, mitigerende maatregelen zijn verplicht. Voer de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit om effecten op broedvogels uit te sluiten. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van weersomstandigheden verschuiven.

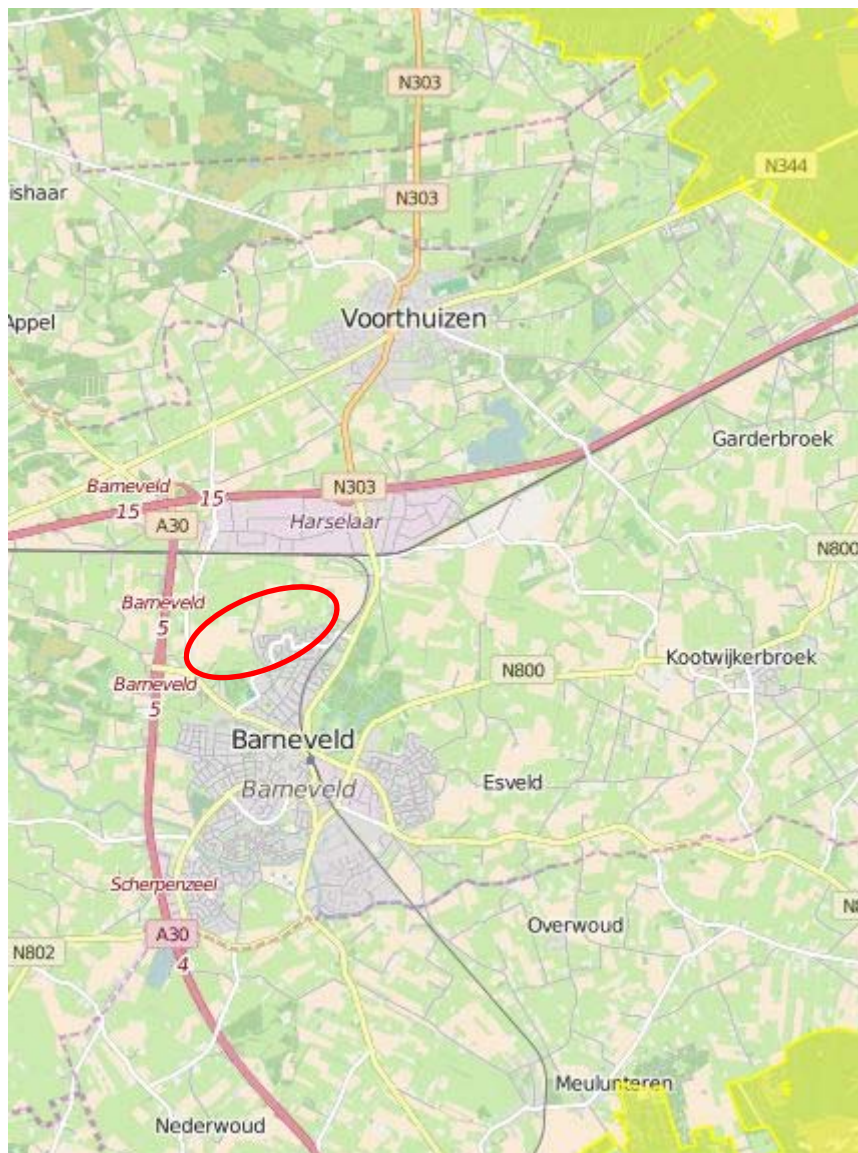
5 NATUURBESCHERMINGSWET 1998

5.1 Methodiek

Door de kaarten van de website synbiosys.alterra.nl is bepaald wat de afstand is tot de dichtstbijzijnde Natura-2000 gebieden en natuurmonumenten. In het Natuurbeheerplan 2016 van de Provincie Gelderland is vervolgens gekeken naar de beschermde instandhoudingsdoelstellingen en of hier mogelijk effecten op plaatsvinden bij de ontwikkeling van het projectgebied.

5.2 Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Veluwe en ligt op circa zes kilometer afstand. Het enige effect dat mogelijk is, gezien de onderliggende afstand, is stikstofdepositie. Effecten veroorzaakt door is verdroging, vernatting, licht of geluid worden uitgesloten. Om stikstofdepositie te kunnen berekenen dient de toename van verkeersbewegingen als gevolg van autoverkeer van en naar het plangebied bekend te zijn. De vervolgstap voor de toetsing aan de Natuurbeschermingswet bestaat uit een stikstofberekening. Dat er een toename is dat is zeker maar of hiervoor (beperkte toename?) een vergunning voor moet worden afgegeven is de vraag.

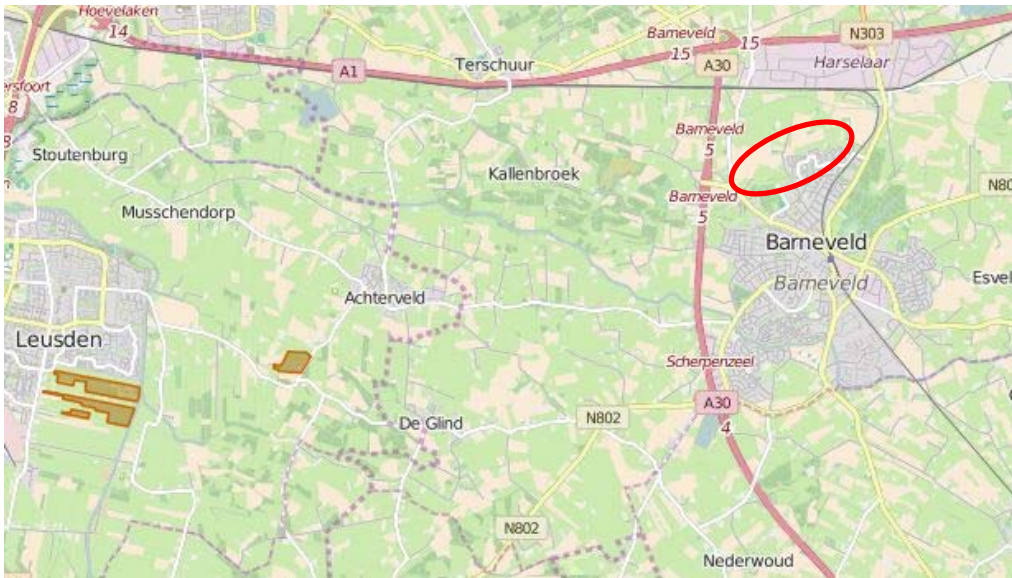
Figuur 2. Ligging projectgebied (rode arcering) ten opzichte van de Natura 2000-gebied (geel vlak) (bron: synbiosys.alterra.nl).

5.3 Natuurmonumenten

In figuur 3 zijn de dichtstbijzijnde natuurmonumenten opgenomen: Groot Zandbrink, Schoolsteegbosjes (alterra.synbiosys.nl, 2016). Deze gebieden zijn aangewezen als Natuurmonument omdat een grote variatie in microreliëf en de daarmee samenhangende variatie in grondwaterwater resulteert dat ter plaatsen sprake is van een hoge soortenrijkdom.

Groot Zandbrink ligt op circa zes kilometer en Schoolsteegbosjes ligt op circa acht kilometer van het projectgebied. Door deze afstand kan worden uitgesloten dat bij de ontwikkeling van het projectgebied effecten plaatsvinden op de natuurmonumenten. De uitzondering hierop is stikstofdepositie en dit wordt gelijk met de stikstof toetsing van het Natura 2000-gebied meegenomen.

Figuur 3. Ligging projectgebied ten opzichte van Natuurmonumenten (bruine vlak rechts; Groot zandbrink, bruine vlak links; Schoolsteegbosjes) (bron: synbiosys.alterra.nl).

6 GELDERS NATUURNETWERK

6.1 Methodiek

Voor informatie over de GNN is gebruik gemaakt van de site van de Provincie Gelderland. De kaart van het Natuurbeheerplan 2016 geeft overzichtelijk weer waar de GNN-gebieden liggen. In het Natuurbeheerplan 2016 wordt tekstueel ingegaan op de GNN.

6.2 Aanwezigheid beschermde gebieden

Zoals in figuur 4 is weergegeven ligt GNN-gebied binnen het projectgebied. Dit gebied valt onder Binnenveld en landgoedgoederenzone (waaronder Wolfskamer) en vormt een verbinding tussen de Utrechts Heuvelrug en de Veluwe.

Figuur 4. Projectgebied (rode omkadering) ten opzichte van de GNN (bron: kaart Natuurbeheerplan 2016 Provincie Gelderland).

6.3 Kwalificerende natuurwaarden

Het EHS-gebied ten noorden van het projectgebied vormt een natte dooradering (Gelderland.nl, 2016).

Voor dit leefgebied zijn natuurdoelen geformuleerd die betrekkingen hebben op de volgende doelsoorten:

- Watersnip (Binnenveld).
- Bittervoorn (Binnenveld).
- Heikikker (Landgoederenzone).
- Kamsalamander (Landgoederenzone).
- Poelkikker (Landgoederenzone).

Voor lijnvormige elementen, zoals watergang, beek en sloot gelden de volgende natuurdoelen (geldt voor bittervoorn, heikikker, kamsalamander, poelkikker);

- Optimaliseren van voortplantingsmogelijkheden.
- Creëren van foerageergebied en bufferzones.
- Verbeteren van waterkwaliteit en versralen.

Voor het beheer voor doelsoorten in puntvormige wateren, poelen en oeverzones gelden de volgende natuurdoelen (geldt voor watersnip, bittervoorn, heikikker, kamsalamander, poelkikker):

- Optimaliseren van voortplantingsmogelijkheden.
- Creëren van foerageergebied en bufferstroken.

6.4 Effectbeschrijving

In het noorden van het projectgebied ligt GNN-gebied dat mogelijk wordt aangetast. Dit kan leiden tot een druk op het landhabitat van doelsoorten; watersnip, heikikker, kamsalamander, poelkikker. Uit soortgericht onderzoek (zie paragraaf 4.2) is echter gebleken dat de heikikker, kamsalamander en poelkikker niet voorkomen in het projectgebied. Na overleg met de gemeente Barneveld betreft de inrichting van dit specifieke deel van het plangebied blijkt dat het GNN op dit gedeelte wordt versterkt. Het huidige Klompenpad blijft bestaan en wordt aan de randen verstevigd door een natuurlijke inrichting. De wezenlijke waarden en kenmerken worden door de woningbouw niet aangetast.

6.5 Toetsing

In een bestemmingsplan die betrekking heeft op grond gelegen binnen het GNN worden geen nieuwe functies mogelijk gemaakt, tenzij (Provincie Gelderland, 2015):

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt;
- De overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De aanleg van een woonwijk vormt ter hoogte van het GNN geen aantasting van het oppervlakte hiervan. Dit gedeelte van het GNN wordt verstevigd en vormt onderdeel van het ontwikkelingsplan voor de woonwijk.

7 CONCLUSIE EN MITIGATIE

7.1 Flora- en faunawet

Op basis van de natuurtoets blijkt dat enkele vogelsoorten en zoogdieren met een jaarrond beschermde status door de geplande ontwikkeling worden geschaad. Mogelijk hebben de volgende vogelsoorten een vaste verblijfplaats in het plangebied: ransuil, steenuil, kerkuil, buizerd, boomvalk en roek. Mogelijk hebben de volgende zoogdieren een vaste verblijfplaats in het plangebied: boommarter, steenmarter, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis. Deze zullen verdwijnen door de uitvoering van deze ontwikkeling. Dit is in strijd met de Ffwet en daarvoor dient een ontheffing worden aangevraagd. Bij een dergelijke aanvraag is nader onderzoek naar de aanwezigheid van de soorten verplicht. In de tekst hierna worden de vervolgstappen hiervoor beschreven.

Vervolgstappen

In het kader van de Ffwet zijn vervolgstappen noodzakelijk. Hieronder staat per soort beschreven hoe het vervolgonderzoek eruit ziet voor een volledige effectenbeoordeling en toetsing van de voorgenomen werkzaamheden.

Vogels

- **Huismus**
Dit onderzoek heeft betrekking op woningen en schuren. Twee-drie veldbezoeken conform soortenstandaard huismus (RvO, versie maart 2014) tijdens het broedseizoen (april-15 mei).
- **Stenuil**
Dit onderzoek heeft betrekking op bebouwing, erven en kleine landschapselementen, zoals wilgen en houtingels. drie veldbezoeken conform soortenstandaard steenuil (RvO, versie december 2014) tijdens het broedseizoen, (15 februari-15 april).
- **Kerkuil**
Dit onderzoek heeft betrekking op stallen, schuren en erven. drie veldbezoeken conform soortenstandaard kerkuil (RvO, versie januari 2015) tijdens het broedseizoen (februari-15 oktober). Mogelijk in combinatie met het steenuilenonderzoek.

Zoogdieren

- **Boommarter**
Onderzoek naar de dispersiemogelijkheden rond het Oosterbos en het leefgebied ten westen daarvan (gehele jaar).
- **Vleermuizen**
Alle elementen binnen het projectgebied kunnen mogelijk een functie voor vleermuizen hebben; verblijfplaats, vliegroute, foerageergebied. Vleermuizenonderzoek conform GaN Vleermuisprotocol 2013; vier veldrondes in de avond en ochtendschemering (mei-september).
- **Steenmarter**
Dit onderzoek is gericht op bebouwing en erven. Op basis van navraag van overlast bij bewoners en in pandige inspectie van geschikte verblijfsruimtes wordt een beeld gevormd van het leefgebied van de steenmarter (gehele jaar).

Mitigatie

De volgende mitigerende maatregelen tijdens onder andere het bouwrijp van het plangebied maken moeten worden uitgevoerd.

Tabel 1-soorten: houd tijdens de werkzaamheden te allen tijde rekening met de algemene zorgplicht (zie Bijlage 1): werk zo veel mogelijk in één richting, de richting waarin soorten kunnen vluchten. Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring van flora en fauna optreedt.

Algemene broedvogels: voer werkzaamheden buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.

Pas nadat het voorkomen van beschermde soorten van Tabel 2 en 3 van de Ffwet is onderzocht, kunnen mitigerende maatregelen hiervoor worden vastgesteld om overtreding van de Ffwet te voorkomen.

7.2 Natuurbeschermingswet 1998

Door de onderlinge afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden inclusief de Natuurmonumenten worden effecten op de instandhoudingsdoelen veroorzaakt door verdroging, vernatting, licht of geluid uitgesloten. Een toename van stikstofdepositie als gevolg van de toename van autoverkeer van en naar het plangebied dient nader te worden bekeken. Een toename van stikstofdepositie in de beschermde gebieden wordt verwacht. Het is echter onduidelijk hoeveel en of dit vergund moet worden. In een vervolgonderzoek wordt dit bepaald aan de hand van stikstofdepositieberekeningen en toetsing aan de Nbwet.

7.3 Gelders Natuurnetwerk

In het kader van het GNN zijn er geen vervolgstappen noodzakelijk. Uit de effectenbeoordeling en toetsing van de voorgenomen inrichting van Barneveld-Noord blijkt dat er geen aantasting van het GNN plaats vindt.

BRONNEN

- Bureau Viridis. (2009). Het stroomgebied van de Barneveldse Beek. maart 2009. Culemborg.
- Compendium leefomgeving, website: www.compendiumleefomgeving.nl (2016).
- Delft van J. (2009), Amfibieën en reptielen van Nederland. Knnv.
- ECOquickscan adviesbureau, natuurtoets en nader onderzoek vleermuizen, uitbreiding hockeyvelden Wethouder Rebellaan Barneveld
- Eelerwoude Zuid. (2010). Flora en fauna onderzoek Barneveld-Noord. 19 oktober. Vorstenbosch.
- Gemeente Barneveld. (2015). Projectplan Barneveld-Noord. 3 februari 2016.
- Provincie Gelderland. (2015). Omgevingsverordening Gelderland. 8 juli 2015.
- Provincie Gelderland, website: www.gelderland.nl (2016).
- RAVON, website: www.ravon.nl (2016).
- Synbiosys Alterra: www.synbiosys.alterra.nl (2016).
- NDFF Verspreidingsatlas planten, Website: www.verspreidingdinsatlas.nl (2016).

BIJLAGE 1 – WETTELIJK KADER

BIJLAGE 1.1 – FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet (2002) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 en 2013 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, op basis van hun intrinsieke waarde. In artikel 2 van de Ffwet staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. Deze algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.

De Algemene Zorgplicht is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKELEN 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zonder juiste ontheffing of het nemen van mitigerende maatregelen kan leiden tot handhaving van de AID of DLG. Zij kunnen proces-verbaal opmaken en het werk stilleggen. Overtredingen van de Flora- en faunawet worden beschouwd als 'economisch delict' en kunnen als zodanig ook beboet worden.

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van EZ goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van EZ ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het "Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten", kortweg genoemd "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten". Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels die hier niet genoemd worden omdat ze niet van belang zijn.

Tabel 1 – Algemene soorten

Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10.

Tabel 2 – overige soorten

Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10.

Tabel 3 – Soorten van bijlage 1 van de AMvB

Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij:
  - dwingende reden van groot openbaar belang;
  - ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin van de beschermde soort);
  - andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling: bescherming van flora en fauna, veiligheid van luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade of overlast en bestendig gebruik.

Tabel 3 – soorten op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn

Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij:
  - dwingende reden van groot openbaar belang¹;
  - andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling: bescherming van flora en fauna, veiligheid van luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime.

Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn.

De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing is;
- er tevens sprake is van één van de volgende belangen:
  - bescherming van flora en fauna;
  - veiligheid van luchtverkeer;
  - volksgezondheid en openbare veiligheid.

Door het ministerie kan een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Een dergelijke goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Inzake het behoud van verblijfplaatsen wordt de beschikking alleen afgegeven indien de functionaliteit van verblijfplaatsen niet in het geding is én als deze niet worden verstoord (art. 11).

Voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen kan slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan wordt aan het bovenstaande criteria. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde “vaste rust- of verblijfsplaats”. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten” (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel.

---

¹ Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang “ruimtelijke ontwikkeling en inrichting”. Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is.

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders, nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

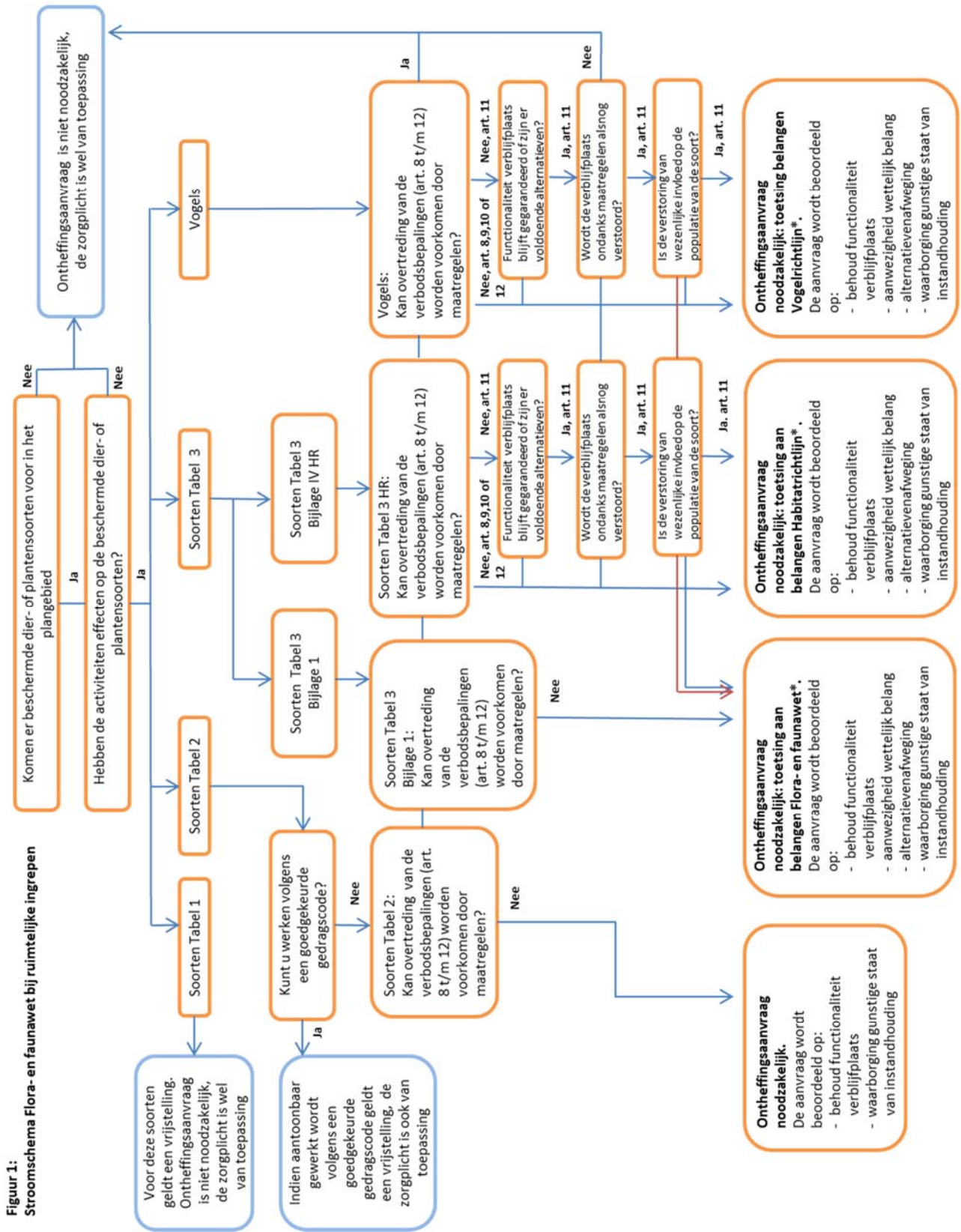
Tabel 2: Categorieën broedvogels

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck². Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Op de volgende pagina is een stroomschema opgenomen met de stappen die moeten worden doorlopen indien beschermde inheemse soorten aanwezig zijn.

² Een deskundige dient vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden.

BIJLAGE 1.2 NATUURBESCHERMINGSWET

Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000-gebieden

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen/aangemeld. De Europese Unie heeft deze twee richtlijnen vastgesteld die moeten zorg dragen voor de bescherming van de belangrijkste Europese natuurwaarden: de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrichtlijn uit 1992. Hoewel het om twee afzonderlijke richtlijnen gaat, worden ze vanwege hun overeenkomsten vaak in één adem genoemd. Men spreekt dan over de 'Vogel- en Habitatrichtlijn'. De Europese Unie heeft alle Vogel- en Habitatrichtlijngebieden ondergebracht in een samenhangend netwerk 'Natura 2000'.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn bestaat uit een lijst van zeldzame of bedreigde vogelsoorten. De leefgebieden en belangrijke overwinteringsgebieden voor deze soorten worden aangewezen als speciale beschermingszones (Vogelrichtlijngebieden).

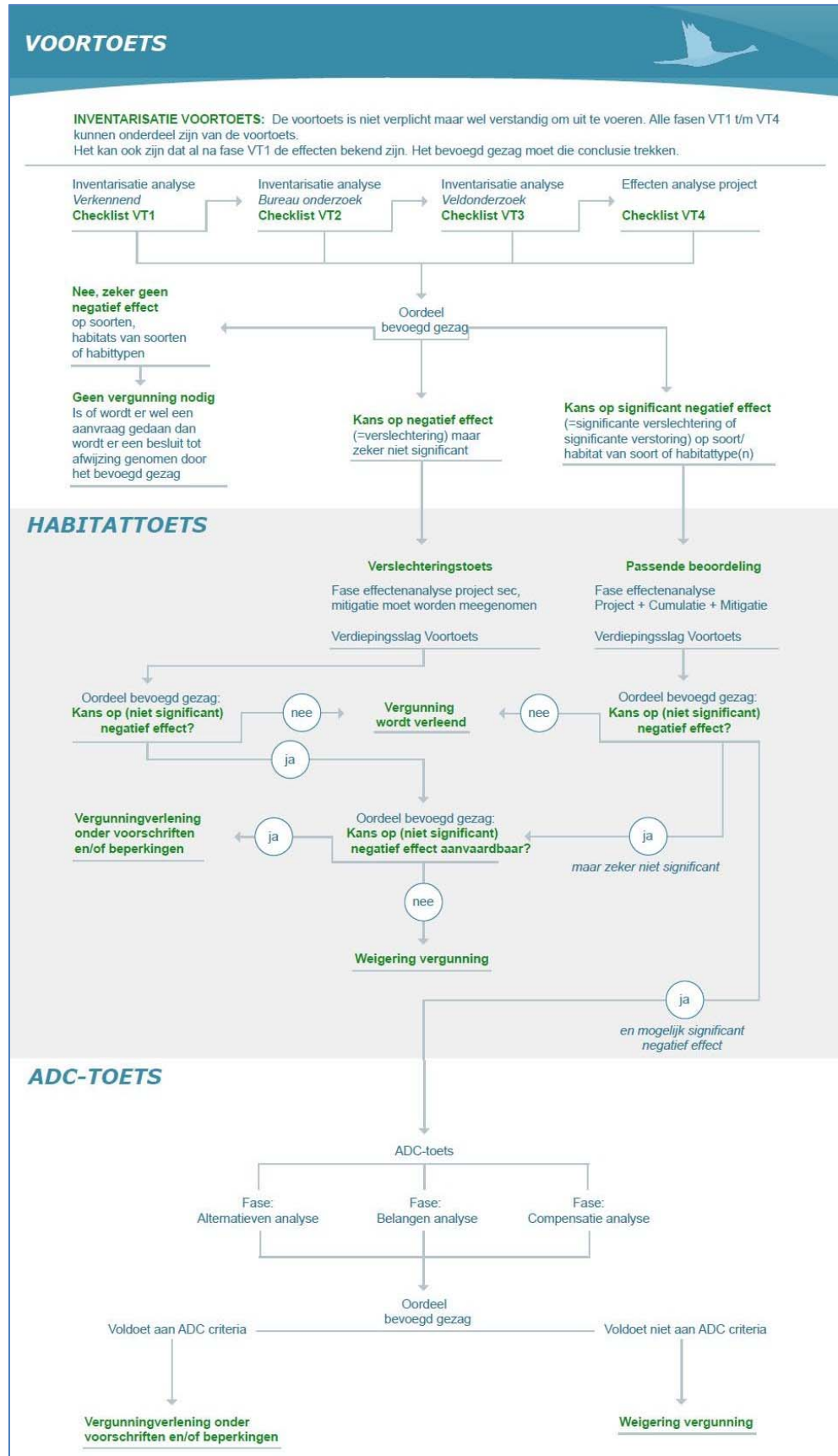
Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (uitgezonderd vogels) op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten.

Instandhoudingsdoelstellingen

Voor Natura 2000-gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen komen. Om dit toetsbaar te maken, kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor plannen en andere handelingen die mogelijk gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden hebben (inclusief externe werking), een vergunningplicht. Verlening van een vergunning voor een plan is alleen aan de orde wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied niet in gevaar komen. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken én wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang.

Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking, zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Redenen van economische aard kunnen ook gelden als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelstellingen zijn redenen van economische aard alleen geldig na goedkeuring door de Europese Commissie.

Afbeelding 9. Schematische weergave vergunningverlening in het kader van Natura 2000 (website Regiebureau Natura 2000).

Voormalige Beschermd Natuurmonumenten

Naast deze Natura 2000-gebieden kent de Natuurbeschermingswet ook Beschermd Natuurmonumenten. Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als Beschermd Natuurmonument of Staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermd en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen momenteel onder de noemer van Beschermd Natuurmonumenten. Een deel van de Beschermd Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden. Voor de overlappende delen geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden het toetsingskader van artikel 19 van de Natuurbeschermingswet 1998 voor

Natura 2000-gebieden. De oude doelen worden in het nieuwe aanwijzingsbesluit voor het Natura 2000-gebied opgenomen. Hieraan wordt getoetst maar met een lichter regime dat valt onder artikel 16. Alleen als de oude doelen zijn opgenomen als instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied vallen deze onder artikel 19, in veel gevallen is dat echter niet zo.

Beschermd Natuurmonument

Waar de gebieden niet samen vallen, blijven Beschermd Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet 1998, dat hieronder wordt toegelicht. Het gaat hierbij om 66 gebieden. De status Beschermd Natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument.

Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben (ook bij twijfel) voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Tenzij er zwaarwegende openbare belangen zijn ('dwingende redenen van openbaar belang') die het verlenen van een vergunning 'noodzakelijk' maken. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden.

Bij Beschermd Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingsdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden. Het aanwijzingsbesluit van een Beschermd Natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader en het traject tot vergunningverlening is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden, maar bij het uitblijven van aanzienlijke effecten (waarvoor bij Natura 2000-gebieden een ADC-toets is vereist) gelden minder strenge regels.

Voor handelingen buiten het Beschermd Natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998), met mogelijke significante effecten op het gebied, is het begrip 'externe werking' van toepassing (art. 65 Natuurbeschermingswet). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen met mogelijke negatieve gevolgen buiten een Beschermd Natuurmonument. Daarnaast is de zorgplichtbepaling (art. 19l Natuurbeschermingswet 1998) van toepassing.

Deze zorgplicht houdt onder andere in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan het vermoeden bestaat dat deze nadelig is voor de natuurwaarden van het gebied, deze activiteit niet plaats mag vinden.

Ook moeten alle maatregelen worden genomen om gevolgen te voorkomen of te beperken.

Onderzoek vergunningverlening Natura 2000

De Natuurbeschermingswet 1998 kent twee routes voor het verlenen van een vergunning. Als er sprake is of kan zijn van significante verstoring van soorten en/of significante verslechtering van de kwaliteit van habitats, is een Passende Beoordeling vereist.

Als wel verslechtering van de kwaliteit van habitats optreedt, maar deze zeker niet significant is, kan worden volstaan met een Verslechteringstoets: als uit deze toetsing blijkt dat geen sprake is van de verslechtering van de kwaliteit van habitats en hoogstens sprake is van niet-significante verstoring van soorten, kan een Natuurbeschermingswetvergunning verleend worden. In dat geval hoeft er ook geen nader onderzoek gedaan te worden.

Passende Beoordeling

Bij de Passende Beoordeling wordt gedetailleerd in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het Natura 2000-gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen. Hierbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. De significantie van de gevolgen moet worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied. Omkeerbare en tijdelijke effecten kunnen ook significant zijn.

Indien uit de Passende Beoordeling, waarbij ook rekening moet worden gehouden met cumulatieve effecten, de zekerheid verkregen is dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van een gebied niet aantast, kan het Bevoegd Gezag vergunning verlenen. Als wel significante effecten voorzien zijn, wordt alleen een vergunning verleend als alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken én wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaand aan het toestaan van een afwijking compensatie voor alle schade verzekerd zijn (de zogenaamde ADC-toets). Redenen van economische aard kunnen afhankelijk van de schaal ook gelden als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelstellingen zijn redenen van economische aard alleen geldig na toetsing door de Europese Commissie.

Een activiteit heeft significante effecten als zij de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in gevaar brengt. Hiervoor is geen objectieve grens; per geval wordt bekeken of een effect significant is. Het oordeel moet gebaseerd zijn op de specifieke situatie die van toepassing is.

Hierbij moeten ook cumulatieve effecten onderzocht worden (Steunpunt Natura 2000, 2010).

Verslechteringstoets

Bij de Verslechteringstoets dient te worden nagegaan of een plan, handeling of plan een kans met zich meebrengt op onaanvaardbare verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten. Indien deze verslechtering niet optreedt (dan wel indien deze gelet op de instandhoudingsdoelstellingen aanvaardbaar is) kan een vergunning worden verleend, zo nodig onder voorwaarden of beperkingen. Indien de verslechtering in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen onaanvaardbaar is, dient de vergunning te worden geweigerd. Bij de afweging of de verslechtering onaanvaardbaar is, heeft het Bevoegd Gezag een grotere beleidsvrijheid dan wanneer de vergunningaanvraag via de Passende Beoordeling verloopt. Het Bevoegd Gezag kan rekening houden met de aanwezigheid van redenen van openbaar belang, de mogelijkheid om te compenseren en andere relevante overwegingen. Ook hoeft geen rekening te worden gehouden met cumulatieve effecten.

Om een Verslechteringstoets te kunnen uitvoeren, is het allereerst van belang een eenduidige definitie van verslechtering te hebben. In de Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (Ministerie van LNV, 2005) wordt dit begrip uitgewerkt. Onder 'verslechtering' wordt de fysieke aantasting van een habitat verstaan. Hiervan is sprake als in een bepaald gebied van deze habitat, de oppervlakte afneemt of wanneer het met de specifieke structuur en functies die voor de instandhouding van de habitat op lange termijn noodzakelijk zijn, dan wel met de staat van instandhouding met de met deze habitat geassocieerde typische soorten, in dalende lijn gaat in vergelijking tot de instandhoudingsdoelstellingen.

BIJLAGE 2 – FOTO-IMPRESSIE

Luchtfoto projectgebied met fotonummers

Foto 1: Projectgebied vanuit het zuidwesten.

Foto 2: Projectgebied vanuit het zuiden.

Foto 3: Oosterbos en vijver (ten zuiden van projectgebied)

Foto 4: Eikenlaan; fungeert mogelijk als foerageergebied en vliegroute van vleermuizen.

Foto 5: Wilgensingel; vormt mogelijke geschikte verblijfplaats voor steenuil.

Foto 6: Bosschage

Foto 7: Sloop en poel ten noorden van projectgebied, vormt mogelijk geschikt leefgebied van bittervoorn en kleine modderkruiper.

Foto 8: Ondiepe voedselrijke sloot.

Foto 9: Boerenerf; geschikt leefgebied voor boomarter, steenarter, ransuil, kerkuil, steenuil en vleermuizen.

Foto 10: Beukenlaan; oude beuken met holtes die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats van boomarter en boombewonende vleermuizen.

Foto 11: Spoorlijn ten westen van het projectgebied.

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: C05062.000004.0100

Onze referentie: 078814266 B